

Innst. O. nr. 44

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 18 (2007-2008)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i inkassolova (godkjenning av kvalifikasjonsbevis frå ein annan EØS-stat m.m.)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovudinnhaldet i proposisjonen

Justisdepartementet gjer i proposisjonen framlegg om endringar i inkassolova. Framlegget går ut på at inkassolova § 5 om vilkår for inkassoløyve blir endra for søkjarar frå EØS-området med kvalifikasjonsbevis frå ein annan EØS-stat. Forslaget omfattar berre løyve til å drive inn pengekrav for andre, såkalla framandinkasso. Eit vilkår for slikt inkassoløyve er at søkjaren må ha minst tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav i løpet av dei siste ti åra. Forslaget går ut på at det blir gjort unntak frå dette kravet for søkjarar som nemnt. Føresetnaden for at praksiskravet ikkje skal gjelde, er at søkjaren kan dokumentere inkassokvalifikasjonar frå ein annan EØS-stat.

Framlegget inneber i tillegg at det blir gitt ein forskriftsheimel til å fastsetje at unntak som nemnt gjeld tilsvarande for borgarar frå statar utanfor EØS og for søkjarar som har kvalifikasjonsbevis frå land utanfor EØS. Bakgrunnen for forslaget er omsynet til EØS-retten.

Framlegget går vidare ut på at det i inkassolova § 4 om vilkår for å drive inkassoverksemd blir gitt ein heimel for å gi forskrifter om mellombels utøving av inkassoverksemd i Noreg. Bakgrunnen for forslaget er også her omsynet til EØS-retten.

Bakgrunnen for lovframlegga og høyringa er omtala i kapittel 2 i proposisjonen.

1.2 Godkjenning av kvalifikasjonsbevis frå ein annan EØS-stat m.m.

Vilkåra for å få inkassoløyve følgjer av inkassolova § 5. Føresegna skil mellom løyve til framandinkasso og løyve til oppkjøpsinkasso. Eit av vilkåra for å få løyve til framandinkasso, er at den som faktisk leiar inkassoverksemda godtgjer å ha minst tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav i løpet av dei siste ti åra. Bakgrunnen for praksiskravet er eit ønske om å sikre at den som skal stå for den faktiske leiinga av inkassoverksemda, har eit minimum av faglege kvalifikasjonar. Kravet om tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav gjeld utan omsyn til om søkjaren har inkassokvalifikasjonar frå andre EØS-statar. Kravet gjeld ikkje for løyve til stadig og ervervsmessig å drive oppkjøp og inndrivning av forfalne pengekrav for eiga rekning (oppkjøpsinkasso).

Departementet la i høyringsnotatet til grunn at Noreg har plikt til å godkjenne inkassokvalifikasjonar frå andre EØS-statar i samsvar med rådsdirektiv 92/51/EØF. Departementet ga i høyringsnotatet uttrykk for at Noreg må godkjenne inkassokvalifikasjonar frå andre EØS-statar også etter det nye yrkeskvalifikasjonsdirektivet.

Departementet la etter dette fram eit forslag til nytt tredje og fjerde punktum i inkassolova § 5 andre ledd. Forslaget gjekk ut på at det for løyve til framandinkasso blir gjort unntak frå kravet om at den faktiske leiaren må ha minst tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav i løpet av dei siste ti åra. Unntaksregelen skulle etter forslaget berre gjelde for utanlandske søkjarar frå EØS. Føresetnaden for at praksiskravet ikkje skulle gjelde, var at søkjaren dokumenterer yrkeskvalifikasjonar frå ein annan EØS-stat som nemnt i direktivet.

Justisdepartementet foreslår å følgje opp forslaget i høyringsbrevet om å endre inkassolova § 5, og

med det gjere unntak frå kravet om tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav.

Det følgjer av direktivet at det rettar seg mot statsborgarar i medlemsstatane. Ettersom direktivet er innlemma i EØS-avtalen, inneber dette at direktivet gjeld for statsborgarar i alle EØS-statane. Utgangspunktet er såleis at direktivet ikkje gjeld for statsborgarar frå land utanfor EØS. I EU gjeld direktivet likevel for statsborgarar frå tredjeland i den mon dei fyller vilkåra om statsborgarar frå tredjeland sin status som fastbuande utlending eller europaparlaments- og rådsdirektiv om retten for unionsborgarar og deira familiemedlemmar til å ferdast og opphalde seg fritt på området til medlemsstatane.

Departementet gjer på bakgrunn av dette framlegg om at § 5 andre ledd får eit nytt femte punktum som gir heimel for at Kongen i forskrift kan fastsetje unntak frå kravet om tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav skal gjelde tilsvarende for borgarar frå statar utanfor EØS og for søkjarar som har kvalifikasjonsbevis frå land utanfor EØS. Bakgrunnen er omsynet til EØS-retten.

1.3 Heimel til å gi forskrift om mellombels utøving av inkassoverksemd

For at inkassoverksemd skal kunne drivast i Noreg, er det krav om at foretaket er registrert i Foretaksregisteret, og at foretaket har inkasso-løyve. Verksemd som går ut på å drive inn forfalne pengekrav for andre (framandinkasso), kan likevel også drivast i medhald av norsk advokatløyve. Verksemd som går ut på oppkjøp og eiga inndrivning av forfalne pengekrav (oppkjøpsinkasso), kan også drivast av institusjonar som har rett til å drive finansieringsverksemd etter finansieringsvirksomhetsloven.

Inkassolova skil ikkje mellom permanent og mellombels utøving av verksemda på same måte som direktiv 2005/36/EF gjer. Dersom ein aktør frå ein annan EØS-stat driv med ervervsmessig inndrivning av forfalne pengekrav for andre, gjeld vilkåra i inkassolova for å drive inkassoverksemd sjølv om aktøren berre ønskjer å tilby sine tenester mellombels i Noreg. Dette inneber m.a. at foretaket må vere registrert i Foretaksregisteret og ha norsk inkassoløyve.

Det nye yrkeskvalifikasjonsdirektivet (2005/36/EF) har, i tillegg til reglane om etableringsfridom, særlege reglar om mellombels tilbod eller utøving av teneste i ein annan EØS-stat. I høyringsnotatet vurderte departementet forholdet mellom dei norske reglane og EU-direktivet. Departementet la til grunn at Noreg etter direktivet er forplikta til å opne for mellombels utøving av inkassoverksemd. Departementet foreslo at dei nye reglane om vilkår for å drive inkassoverksemd som følgje av reglane om mellombels utøving av teneste i det nye yrkeskvalifikasjonsdirektivet, blir tatt inn i ei forskrift.

Justisdepartementet foreslår i tråd med forslaget i høyringsnotatet å endre inkassolova § 4 ved å føye til ei tilvising til femte ledd i første ledd og eit nytt femte ledd med heimel til å gi forskrift om mellombels utøving av inkassoverksemd. Departementet foreslår å ikkje avgrense forskriftsheimelen til å gjelde mellombels inkassoverksemd av personar frå eller med statsborgarskap i EØS-statar. Ein foreslår formuleringa "personer som er lovlig etablert i en EØS-stat med sikte på å drive slik inkassovirksomhet der". Denne formuleringa er tilpassa vurderingsemnet i direktivet og skulle vere tilstrekkeleg vidtrekkande.

Departementet gjer etter dette framlegg om endring i § 4 første ledd og tilføyning av eit nytt femte ledd som gir heimel for at det i forskrift kan fastsetjast reglar for mellombels utøving av framandinkassoverksemd av personar som er rettsleg etablert i ein EØS-stat med sikte på å drive inkassoverksemd der.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Departementet kan ikkje sjå at forslaget om å endre inkassolova §§ 4 og 5 vil få nemnande økonomiske eller administrative konsekvensar for det offentlege. Forslaget inneber at det blir lettare for inkassoforetak frå andre EØS-statar å få norsk inkassoløyve. Dette kan ha ein gunstig konkurransemessig effekt. Justisdepartementet ser det likevel ikkje som sannsynleg at mange utanlandske inkassoforetak vil starte å tilby sine tenester i Noreg som følgje av lovendringa. Departementet viser i denne samanhengen til at utanlandske inkassoforetak allereie etter gjeldande reglar kan tilby sine tenester i Noreg, og til at lovendringa her berre gjeld yrkeskvalifikasjonsvilkåra for å få inkassoløyve i Noreg. Det er derfor ikkje grunn til å tru at lovforslaget vil føre til nemnande meirarbeid for Kredittilsynet, som er tilsynsorgan på området.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Framskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, viser til at bakgrunnen for forslaget er hensynet til EØS-retten. Komiteen viser til det fremlagte lovforslaget og begrunnelser gitt for dette, og har ingen ytterligere kommentarer til det fremlagte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre tillater seg imidlertid

i denne sammenheng å vise til behandlingen av Dokument nr. 8:16 (2007-2008), jf. Innst. S. nr. 141 (2007-2008), og forutsetter at Justisdepartementet i samarbeid med Finansdepartementet fremover følger opp de forhold som forslagsstillerne og Stortinget påpekte ved behandlingen av dette forslaget, herunder også spørsmålet om utvidet bruk av såkalt egeninkasso som ble innført fra 2006.

Disse medlemmer viser til at inkassomengden i Norge er et betydelig samfunnsproblem, både for den enkelte og bedriftene. For den enkelte kan fremveksten av deler av den egne "inkasso-industrien" og gode inntjeningsmuligheter for denne, bidra til en fattigdomsfelle. For bedriftene består utfordringen i at betalingsmoralen hos den enkelte skyldner ser ut til å synke i pakt med at avstanden mellom debitor og kreditor øker ved bruk av eksterne inkassobyråer. Disse medlemmer ser at økende press mot rentenivået kan medføre at det er stor fare for at en rekke mennesker, ikke minst unge, vil kunne havne i et uføre. Den nye inkassoreformen kan imidlertid i stor grad bøte på dette. Fremfor å overlate jobben til et inkassobyrå, kan den enkelte fordringshaver selv gjøre jobben til en langt rimeligere pris for den enkelte skyldner og etablere fornuftige avdragsordninger, samtidig som skyldnerens ansvar for egen gjeld ikke pulveriseres ved at kreditor har et effektivt ris bak speilet i form av at namsmannen om nødvendig kan trekkes tidligere inn i prosessen, jf. lov om tvangsfullbyrdelse § 7-2 litra f, jf. § 4-18. Disse medlemmer har merket seg at denne muligheten er lite kjent blant norske bedrifter og medfører at det skjer en formuesoverføring fra privatpersoner og verdiskapende næringsliv til et unødvendig byråkratisk mellomledd i form av inkassobyråer som har til dels grove avanser for minimalt med arbeid. Disse medlemmer forutsetter derfor at arbeidet med å gjøre denne muligheten bedre kjent, intensiveres.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i inkassolova (godkjenning av kvalifikasjonsbevis frå ein annan EØS-stat m.m.)

I

Lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) blir endra slik:

§ 4 første ledd skal lyde:

Inkassovirksomhet kan bare drives av foretak som er registrert i Foretaksregisteret og har bevilling, hvis ikke annet følger av *tredje til femte* ledd.

§ 4 nytt femte ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi regler om at inkassovirksomhet som gjelder ervervsmessig eller stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre, også kan drives midlertidig av personer som er lovlig etablert i en EØS-stat med sikte på å drive slik inkassovirksomhet der, og kan gi nærmere regler om midlertidig utøvelse av slik inkassovirksomhet.

§ 5 andre ledd nytt tredje til femte punktum skal lyde:

Kravet om tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav gjelder ikke for EØS-statsborgere som har kvalifikasjonsbevis fra en annen EØS-stat som nevnt i direktiv 2005/36/EF artikkel 13 nr. 1 eller nr. 2. Dersom kvalifikasjonsbeviset ikke er lovregulert i den andre EØS-staten, må søkeren i tillegg ha drevet inkassovirksomhet på heltid i minst to år i løpet av de siste ti årene i en annen EØS-stat. Kongen kan i forskrift fastsette at tredje og fjerde punktum skal gjelde tilsvarende for borgere fra stater utenfor EØS og for søkere som har kvalifikasjonsbevis fra land utenfor EØS.

I

Lova tek til å gjelde frå den tid Kongen fastset.

Oslo, i justiskomiteen, den 8. april 2008

Anne Marit Bjørnflaten

leder

André Oktay Dahl

ordfører

